

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก 189 โรงเรียน จำนวน 1,512 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออก จำนวน 306 คน โดยใช้โรงเรียนในแต่ละจังหวัดเป็นหน่วยในการสุ่มตัวอย่าง และเป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

2.1 ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนของทุกจังหวัดในเขตภาคตะวันออก โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) และคำนวณตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดจำนวน 126 โรงเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

2.2 ขั้นที่ 2 ในแต่ละโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง กำหนดสุ่มหัวหน้ากลุ่มสาระ เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากโรงเรียนละ 2-3 คน ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างหัวหน้ากลุ่มสาระ 306 คน คึ้งรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก

เขตภาคตะวันออก	ประชากร(โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง(โรงเรียน)	กลุ่มประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ชลบุรี	35	23	280	57
ระยอง	20	14	160	32
จันทบุรี	25	17	200	40
ตราด	17	11	136	28
ฉะเชิงเทรา	33	22	264	53
นครนายก	11	7	88	18
ปราจีนบุรี	27	18	216	44
สระแก้ว	21	14	168	34
รวม	189	126	1,512	306

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารังนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอาชญากรรมผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา และ
ภูมิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร
โรงเรียนในลักษณะผู้นำ 2 แบบ คือ แบบແດກປັບປຸງ ແລະ แบบປົງປາດຫຼັງສາມາດ
ເປັນແບນມາตราສ່ວນປະມາມຄ່າ (Rating Scale) ມີຈຳນວນຂໍອຳຄານภาวะผู้นำແບນແດກປັບປຸງ
8 ຊົ່ວໂມງ ແລະ ແບນປົງປາດຫຼັງສາມາດ 28 ຊົ່ວໂມງ 36 ຊົ່ວໂມງ ໂດຍກຳຫັນດຳນໍາຫັນກະແນນ
ໃນແບນສອນຄາມເປັນ 5 ຮະດັບ ໂດຍເຮັງຈາກ ບ່ອຍມາກ ບ່ອຍ ນາງຄຣິ້ງ ນາງ ຖຣິ່ງ ແລະ ນ້ອຍທີ່ສຸດ

ตอนที่ 3 เป็นແບນສອນຄາມເກື່ອງກັບປະສິບີຜົນຂອງໂຮງເຮັດ 4 ປະກາດ ມີລັກຄະນະ
ເປັນແບນມາตราສ່ວນປະມາມຄ່າ (Rating Scale) ມີຈຳນວນຂໍອຳຄານ 20 ຊົ່ວໂມງ ໂດຍກຳຫັນດຳນໍາຫັນກະແນນ
ໃນແບນສອນຄາມເປັນ 5 ຮະດັບ ໂດຍເຮັງຈາກ ມາກທີ່ສຸດ ມາກ ປາກຄາງ ນ້ອຍ ນ້ອຍທີ່ສຸດ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และเกณฑ์การประเมินจากแนวทางการประกันคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยแบ่งเป็นอายุของผู้บริหาร ภูมิการศึกษา และภาวะผู้นำที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น

2.1 อายุของผู้บริหาร ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารอายุน้อย หมายถึง ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 53 ปี

2.1.2 ผู้บริหารอายุมาก หมายถึงผู้บริหารที่มีอายุตั้งแต่ 53 ปี

2.2 ภูมิการศึกษา

2.2.1 ปริญญาตรี

2.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3. รวบรวมข้อมูลนำแนวคิด ทฤษฎี มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้วัดภาวะผู้นำ และประสิทธิผลของโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน

ซึ่งแบบสอบถามภาวะผู้นำผู้วิจัยอาศัยความคิดของ แบส อโวโลิโอ (1991) และการคี อนันต์นวี (2545) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประณมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสม กับการใช้แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีค่าคะแนน 1–5 ทั้งหมด 36 ข้อ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามใช้วัดภาวะผู้นำแบบແຄบປັດຍິນ จำนวน 2 ค้าน คือ

3.1.1 ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 – ข้อที่ 4

3.1.2 ด้านการบริหารแนวทางนโยบาย จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 5 – ข้อที่ 8

3.2 แบบสอบถามใช้วัดภาวะผู้นำแบบປົງປາດຈຳນວນ 4 ค้าน คือ

3.2.1 ด้านความเส่น่าหนาจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 9 – ข้อที่ 15

3.2.2 ด้านการคลื่นใจจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 16 – ข้อที่ 22

3.2.3 ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล จำนวน 7 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 23 – ข้อที่ 29

3.2.4 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 30 – ข้อที่ 36

สำหรับแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยอาศัยแนวความคิดของมอทท์ (Mott, 1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, p. 398) และปาลิกา นิชประเสริฐกุล (2547) ที่ได้ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออก โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าคะแนน 1-5 ทั้งหมด 20 ข้อ ดังนี้

3.3 แบบสอบถามใช้วัดประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน คือ

3.3.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลลัพธ์ทางการเรียนสูง 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1- ข้อที่ 5

3.3.2 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6 – ข้อที่ 10

3.3.3 ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้อย่างดี 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 11 – ข้อที่ 15

3.3.4 ความสามารถในการเก็บปัญหาภายในโรงเรียน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 16 – ข้อที่ 20

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น การหาความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดำเนินการดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขความถูกต้อง

1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1.2.1 ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.2 ดร.สมูทร ชำนาญ

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.3 ผศ. ดร.ศรีวรรณ มีคุณ

หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.4 นายนิยม บุญญานาม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนมกุฏเมืองราช วิทยาลัย อําเภอแกลง จังหวัดระยอง
1.2.5 นายสุรพงศ์ งามสม	ผู้อำนวยการ โรงเรียนสุนทรภู่พิทยา อําเภอแกลง จังหวัดระยอง

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้าย

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนึงถึงการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับข้าราชการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตราด ระยอง นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว จำนวน 32 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น

2.1.1 แบบสอบถามภาวะผู้นำ เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายข้อ กับคะแนนเฉลี่ยรวม (Item–Total Correlation) และได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง $r = .2065$ ถึง $r = .8520$ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวกหน้า ค) แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์效 reliabilty ของครอนบาก (Cronbach, 1990, pp. 202–204) และได้ค่าความเชื่อมั่นรายด้านระหว่าง $\alpha = .71$ ถึง $\alpha = .95$ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ $\alpha = .96$ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวกหน้า ค)

2.2.2 แบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายข้อ กับคะแนนเฉลี่ยรวม (Item–Total Correlation) และได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง $r = .27$ ถึง $r = .81$ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวกหน้า ค) แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์效 reliabilty ของครอนบาก (Cronbach, 1990, pp. 202–204) และได้ค่าความเชื่อมั่นรายด้านระหว่าง $\alpha = .71$ ถึง $\alpha = .89$ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ $\alpha = .92$ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวกหน้า ค)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาท้องที่ 14 เขต และผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก 8 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 306 ฉบับ ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจังหวัดต่าง ๆ ทางไปรษณีย์ โดยจัดซองพร้อมแสตมป์จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยเพื่อให้ส่งกลับคืน ตามกำหนด

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.09

การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ เท่านั้น ไปใช้วิเคราะห์ต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามลำดับค่า 1 ถึง 5 ตามที่กำหนด ให้คะแนนแบบต่อเนื่อง ไม่มีขีดจำกัด จำนวนข้อที่ต้องประเมิน 28 ข้อ รวม 36 ข้อ โดยกำหนดค่า 1 ถึง 5 ตามลำดับ ให้คะแนนต่อไป

โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ในภาวะผู้นำ 2 แบบ คือ แบบແຄບປັ້ນ แบบປົງປາດຫຼັກສາ ມີລັກຄະແນນເປັ້ນ

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ມີຈຳນວນຂໍອຳຄາມກວະຜູ້ນໍາແນນແຄບປັ້ນ 8 ข้อ และแบบປົງປາດຫຼັກສາ 28 ข้อ รวม 36 ข้อ โดยกำหนดค่า 1 ถึง 5 ตามลำดับ ให้คะแนนต่อไป
โดยเรียงจาก บ່ອຍນາກ บ່ອຍ ບາງຄັ້ງ นาน ๆ ຄັ້ງ ແລະນ້ອຍທີ່ສຸດ 5 ระดับ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ

มีพฤติกรรมการบริหารงานบ່ອຍมาก ให้ 5 คะแนน

มีพฤติกรรมการบริหารงานบ່ອຍ ให้ 4 คะแนน

มีพฤติกรรมการบริหารงานบາງຄັ້ງ ให้ 3 คะแนน

มีพฤติกรรมการบริหารงานนานๆ ຄັ້ງ ให้ 2 คะแนน

มีพฤติกรรมการบริหารงานນ້ອຍທີ່ສຸດ ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ โดยอาศัยแนวคิดของ บุญชุม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 22–24)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับพุ่มพุ่มการบริหารมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับพุ่มพุ่มการบริหารมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับพุ่มพุ่มการบริหารปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับพุ่มพุ่มการบริหารน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับพุ่มพุ่มการบริหารน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ประการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยอาศัยแนวคิดของบุญชุม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23–24) ดังนี้

มีประสิทธิผลมากที่สุด หมายถึง 5 คะแนน

มีประสิทธิผลมาก หมายถึง 4 คะแนน

มีประสิทธิผลปานกลาง หมายถึง 3 คะแนน

มีประสิทธิผลน้อยที่สุด หมายถึง 2 คะแนน

มีประสิทธิผลน้อยที่สุด หมายถึง 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ โดยอาศัยแนวคิดของบุญชุม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23–24) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

4.51 – 5.00 หมายถึงมีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึงมีประสิทธิผลในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึงมีประสิทธิผลในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึงมีประสิทธิผลในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึงมีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก

4. แปลผลและนำเสนอผลเป็นตารางประกอบการบรรยายความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำหรับ SPSS for windows โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การหาค่าระดับภาวะผู้นำและประสิทธิผลของโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก จำแนกตามอายุของผู้บริหารมีความแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ คือ t-test
3. การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก จำแนกตามวุฒิการศึกษามีความแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ คือ t-test
4. การทดสอบสมมติฐานที่ 3 ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก จำแนกตามอายุของผู้บริหารมีความแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ คือ t-test
5. การทดสอบสมมติฐานที่ 4 ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก จำแนกตามวุฒิการศึกษามีความแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ คือ t-test
6. การทดสอบสมมติฐานที่ 5 ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก สถิติที่ใช้ คือ สาสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)
7. การทดสอบสมมติฐานที่ 6 ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารค้านต่าง ๆ สามารถส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)